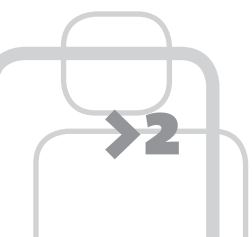


BABES SOZIALEKO SISTEMA PUBLIKOA ETA KALITATEZKO BATEN ALDEKO HEL

POBREZIAREN ETA GIZARTE-BAZTERKETAREN AURKA



ZIOEN AZALPENA

Gaur egun, bazterkeria soziala eta pobrezia mailak kezka larria eragiten du. Kutsu neoliberaletako politika publiko baten, erreformaren, krisialdi ekonomikoaren, lan prekarietate hazkorren, murrizketen eta abarren ondorioz gero eta biztanleriaren sektore gehiagok baliabide ekonomiko gutxiago daukate gutxiengo ongizate mailari aurre egiteko (askitasun ekonomikoa, etxebizitza, energia, elikadura, haurren garapena, aisia eta kultura).

Gaurko lan merkatuak, gero eta prekarioagoa eta desberdintasun handiago duena, pobretu egiten du, eta ez ditu baliabide ekonomiko nahikorik bermatzen. Hedatzen ari da langile pobreen fenomenoak, hilabete amaiera iritsi ezinik bizi direnena, ikusten ez den pobrezia biktimak, esaterako, energia eta botika beharrianak estaltzeko, edota haurren pobrezia.

Diskriminazioa areago luzatzen da emakumeen artean, profesionalki segregatuta dagoen lan merkatuan. Lan merkatu honek eragozten du bizi-proiektu independente bat garatzeko autonomiara iristea.

Halaber, gazteen egoera ez da batere desiragarria. Bizimodu duina bermatuko dien enplegua lortzeko aukerak oso urriak dira, eta langabezia nahiz prekarietate tasa itxuragabeak pairatzen dituzte. Etorkizuneko proiektu bat sortzea erabat ezinezkoa gertatzen zaie.

Egia bada ere babes sozialeko gutxienekoak bermatze aldera, badirela gutxieneko arau batzuk, esaterako azaroaren 11ko 15/2016 Foru Legea, zeinak arautzen dituen Gizarteratzea eta Diru Sarrerak Bermatzeko Errenta eta maiatzaren 10eko 10/2010 Foru Legea, zeinak arautzen dituen Etxebizitzarako Eskubidea Nafarroan, egia da ere, gaur egun eznahikoak direla.

Pentsioak hainbat eratarik murriztu izan dira (pentsio berriak murriztuz, erretiratzeko adina atzeratuz, erosteko ahalmena galduz). Prestazio sozialek, esaterako Diru Sarrerak Bermatzeko Errentak, ez ditu babesten egiazki behar duen pertsona oro, eta egiten badu, guztiz eznahikoak diren prestazioen bidez egiten du. Etxebizitza izateko eskubide efektiboa ez da eskubidetzat onartzen.

Euskal Herriko Eskubide Sozialen Kartak eredu neoliberalaren alternatiba den eredu ekonomiko eta soziala proposatzen du, gutxiengo batek izan ditzakeen interesak baino, bizitzaren eta luraren defentsa lehenetsiz, kapitala baino lana lehenetsiz eta merkatua baino pertsonak.

Taxuzko eta benetako politika publikoak behar dira aberastasuna banatzeko, kalitatezko enplegua sortzeko (sozialki baliagarria, egonkorra eta bidezko ordaina duena), lanaldiaren murrizketa eta banaketa lortzeko. Ezinbestekoa da lana bere osotasunean aintzat hartzea, lan produktiboa zein erreproduktiboa barne.

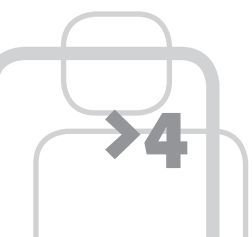
Halaber, Eskubide Sozialen Kartak babesten du gizarte eta lan politikei buruzko erabakiak gure lurralde-eremuan hartu behar direla; horretarako, Lan Harreman eta Gizarte Babeseko bertako Esparrua erdiesteko bidean aurrera egin behar da Nafarroan.

Eredu alternatibo honen baitan, beharrezkoa deritzagu eskubide sozialak bermatu eta hobetuko dituzten

neurriak hartzeari, pobreziari eta bazterkeria sozialari aurre eginez. Horretarako, honako aldaketak beharrezkotzat jotzen ditugu.

- **Azaroaren 11ko 15/2016 Foru Legea, non haren bidez arautzen diren Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko eskubideak**, aipatu Errentaren estaldura hobetze aldera.
- **Maiatzaren 10eko 10/2010 Foru Legea, non haren bidez arautzen den Etxebizitza izateko Eskubidea Nafarroan**, alokairu sozialeko bizilekua izateko eskubide subjektiboa benetan aitortu dadin, instituzioak derri-gortuz beharrian sozialei erantzuna ematera.

Hori dela eta honakoa proposatzen da:



1. ARTIKULUA: azaroaren 11ko 15/2016 Foru Legeari dagokionez, zeinak arautzen dituen Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko eskubideak, hau proposatzen da:

A.- 5. artikulua aldatu: eskubidearen titularrak a) eta b) ataletan eta c) eta d) atalak bertan behera gera daitezela, honela idatziko liratekeela:

5. ARTIKULUA. Eskubidearen titularrak.

Errenta bermatua jasotzeko eskubidea izango dute, honako baldintzak betetzen dituztenek:

a) 18 urtetik gorakoa izatea. Gutxieneko adin muga hau salbuetsi egingo zaie adin hori bete ez baina gainerako eskakizunak betetzen dituztenei, baldin eta honako egoeraren batean badaude:

- Diru-sarrera aski ematen duen enplegua izatea.
- Baliaezintasuneko pentsioa jasotzen dutenak.
- Adingabeak zein ahalmen-urritasunen bat duten adinduak edo mendekotasuna onartuta duten adindunak ekonomikoki beren ardurapean dituztenak.
- Aitarik eta amarik gabeko umezurtzak.
- Ezkontuta edo ezkontzaren antzeko harreman iraunkor baten bidez beste pertsona batekin loturik daudenak gutxienez sei hilabete lehenagotik.
- Genero-bortizkeriaren biktima izan direnak.

b) Eskubidea egiten den unean Nafarroako Foru Erkidegoaren edozein udalerritan erroldatuta egotea eta egiazko egoitza izatea, eta eskubide egin baino urtebete lehenago Nafarroako Foru Erkidegoko edozein udalerritan erroldatuta egon izana.

Urtebete baino gutxiagoz erroldatuta egon izan balitz, bertan benetan bizitzearen frogak onartuko dira urtebeteko baldintza osatu arte.

Eskubidea egin aurreko gutxieneko epealdi hori bete ezean, Nafarroako Foru Erkidegoko edozein udalerritan erroldatuta egotea azken hamar urteetan bost urtez.

B.- 6. artikulua aldatu (Unitate hartzailea, familia-unitatea eta familiaren muina) haren 3. eta 4. ataletan, atalen idazketa honela geratzen dela:

6. ARTIKULUA. 3. atala:

3.- Izaera orokorrean, familia-unitatea Diru-sarrerak Bermatzeko Errentaren hartzailea izango da, eta hari prestazio bakarria egokituko zaio. Beste Diru-sarrerak Bermatzeko Errentak jaso ahal izango dira ere, familia-unitate berean beste familia-muin batzuk izango direnean, eta horietako batzuetan adin txikikoak edo menpekotasunen bat edota %65eko baliaezintasuna edo baliaezintasun handiagoko pertsonak badaude.

6. ARTIKULUA. 4. atala:

4.- Etxebizitza berean bi familia-unitate edo unitate gehiago biziko balira eta 6.2 artikuluan aurreikusi loturirik ematen ez dela, horietako bakoitzari egokituko zaio Diru-sarrerak Bermatzeko Errenta jasotzeko eskubidea, mugarik gabe, etxebizitza bakar batean har daitekeen Errenta kopurua edozein dela ere.

C.- 7. artikulua. Zenbatekoak. 1. eta 2. atalak aldatzen dira, eta 3. eta 4. atalak ezeztatzen dira. Horien guztien erredakzioa honela geratzen da:

7. ARTIKULUA. Zenbatekoak. 1. atala:

Bizikidetza-unitate bakoitzari ezar dakioken prestazioaren hileko zenbatekoa Foru Lege honetan aurreikusi zenbatekoari, hartan aurreikusi terminoetan, unitate-hartzaileak izan zitzakeen diru-sarrera konputagarriak kentzearen emaitza izango da.

Ondorio horietarako, bermatutako gutxieneko diru-sarrerak lanbide arteko gutxieneko soldataren portzentaje gisa definituko dira, eta honakoak izango dira:

- Pertsona bakarreko bizikidetza-unitateentzat, lanbide arteko gutxieneko soldataren %100a.
- Lanbide arteko gutxieneko soldataren %150a bi pertsonako bizikidetza-unitateentzat.
- Hiru pertsona edo gehiagoko bizikidetza-unitateentzat, lanbide arteko gutxieneko soldataren %200a.

7. ARTIKULUA. 2. atala:

Diru-sarrerak bermatzeko errentaren zenbatekoa aipatu mugari lege honetan aurreikusi terminoetan unitate-hartzaileak lituzkeen sarrera konputagarriak kentzearen ondorioa izango da, eta aurreko atalean ezarri kopuruen arte osatuko dira.

Lege hau indarrean sartu den uneaz geroztik, aipatu kopurua, gutxienez, urtero eguneratuko da, bat etorritik lanbide arteko gutxiengo soldatak, KPlak edota aurreko ekitaldiko Nafarroaren batez besteko soldatek izan dezaketen gehieneko gehikuntzarekin.

D.- 16. artikulua. Laguntzak jasotzeko aldia honela jasoko da:

16. ARTIKULUA.

Onartzen da Diru-sarrerak Bermatzeko Errentak jasotzeko eskubidea, denbora-mugarik gabea, beti ere, haren ematea eragin zuten zioak bere horretan irautea badute eta Lege honetan aurreikusten diren betekizunak betetzen badira.

E.- 18. artikulua. Betebeharrak, haren c) atalean, non haren idazkera honela geratzen den:

18. ARTIKULUA. c) atala:

Laneko adinean dauden hartzaile guztiak enplegu egokiko eskaintzentzat eskuragarri eutsiko dira, araudiaren arabera ezartzen diren zerbitzu publikoen ustez, laneko enplegua ez eta enplegu babestua egiteko egoera ez daudenak izan ezik.

F.- 21. artikulua. Prozeduraren ebazpena eta hura ebazteko epearen etendura, haren 1. atalean, honela jasoko dena:

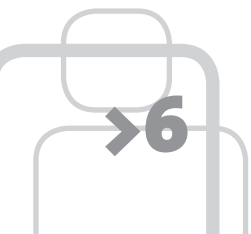
1.- Diru-sarrerak Bermatzeko Errentaren eskaerak tramitzatzeko eta ebazteko erakunde eskudunari egokituko zaio diru-sarrerak bermatzeko gaia, zeinak haren titularrak epaia emango duen hilabete bateko epean, Nafarroako Gobernuaren erregistro ofizialetako batean sartu den dataz geroztik zenbaturik, eta egokia iritziko balitz, prestazioaren zenbatekoa eta pertzepzioaren aldia zehaztuko du.

Epaia emango ez balitz eta jakinaraziko ez balitz aipatu epean, eskaera balioetsiko da administrazio-isil-tasunagatik.

G.- 25. artikulua. Prestazio eskubidea iraungi delako, a) eta e) atalak bertan behera utziz.

H.- 34. artikulua. Xedapen orokorrak, non haren 3. atalean, honela jasoko den:

3.- Familia-unitateak jaso izan balu Diru-sarrerak Bermatzeko errenta aldi jarraitu batez, hogeita lau hilabetetan gutxienez, dagokion Administrazio Publikoak eskaini beharko dio, hala balegokio, Babesturiko Enplegu Sozial baten programan edota bestelako enplegu eta/edo heziketako aukera, ez bada, zerbitzu publikoen iritzian



ezarritako araudien baitan, haren kideak hari lotzeko baldintzetan ez badaude. Eskaintza honek nahiz hartatik eragin betebeharrek agertu behar dute programa pertsonalizatuan. Dena den, eskaini den enpleguaren izaera egokiaz hartu den erabakiak hartzaileak onartu izanak edota onartu ez izanak ez dute Diru-sarrerak Bermatzeko Errenta galduko dela ekarriko.

I. LEHEN XEDAPEN GEHIGARRIA.- Bigarren atala deuseztatu:

2. ARTIKULUA: 10/2010eko FORU LEGEARI dagokionez, MAIATZAREN 10EKOA, NAFARROAN ETXEBIZITZARAKO ESKUBIDEARENA, proposatzen da:

3., 4., eta 5. atalak gehitu 2. artikuluari, eta honela jasoko da:

2. ARTIKULUA. Babestutako jarduerak, ordainketa moduak eta eskubide subjektiboaren eskakizun betebeharrak.

3.- Etxebizitza duin eta egoki bat legez okupatzeko eskubidea bete behar du Nafarroako administrazio publikoak alokairuan eskura jarrita etxebizitza babestu bat edo bizitoki babestu bat, edo baita etxebizitza libre bat ere, baldin eta erabilgarri badago bitartekaritza-programaren batengatik edo beste arrazoi batzuegatik, kasu bakoitzean egoki den errenta edo kanonarekin.

Prezioak edota errentak ez dezake diru-sarreraren %15a gainditu, etxebizitzan bizi diren pertsonen sarrera guztiak, diru-sarrera bermatzeko errenta beste edota azpikoak badira.

4.- Etxebizitzarako prestazio ekonomikoen sistemak inoiz ez du aurreko atalean jasotako eskubidea ordezkatu.

5.- Administrazio publiko eskudunei etxebizitza izateko eskubidea exijitzeko, honako baldintza hauek guztiak bete behar dira:

- Etxebizitza edo bizitoki egonkor edo egokirik gabe egotea. Etxebizitza egokia ez izatearen arrazoiak izan daitezke juridikoak, bizigarritasuna, tamaina, ahalmen ekonomikoa edo eguneroko bizitegi normalizatua izatea zailtzen duen beste edozein.
- Etxebizitza babestuen eskatzaileen erregistroan balizko eran izena emanda egotea.

INDARGABETZEKO XEDAPEN

Lege hau indarrean sartzen denean indargabetuta geratuko dira berarekin kontrajarrita egon litezkeen edo haren aurka egin ditzaketen lege edo araubide-xedapen guztiak.



